

mentima arhivske djelatnosti, predlaže razvijanje dugoročnih marketinških programa radi učvršćivanja položaja na tržištu kulture.

Danijela Marjanić

Archivalische Zeitschrift 90(2008), 91(2009)

Svezak 90 iz 2008. godine sadrži tematske radove o zahtjevima za modernizacijom arhivskog zakonodavstva u Saveznoj Republici Njemačkoj (Hessen, Bavarska) i Austriji (referati o izlaganjima sa stručne rasprave održane 3. prosinca 2007. u Bavarskom glavnom državnom arhivu u Münchenu). Težište diskusije bilo je na usporedbi Bavarskog arhivskog zakona iz 1989. u odnosu na njemačko državno (1988) i pokrajinsko zakonodavstvo (1987-1997) te arhivsko zakonodavstvo i iskustva Austrije s obzirom na napeti odnos koji vlada između prava na dostupnost arhivskog gradiva (slobodu informacija) i prava na zaštitu (osobnih) podataka. To je posebno vidljivo u kontekstu preuzimanja gradiva u elektroničkom obliku, koje bi, prema autorima i samo po sebi trebalo povlačiti određene zakonske izmjene (standardi trajne pohrane, konverzija i održavanje, usklađivanje stručne terminologije).

Tako J. Friedrich Battenberg izvješćuje o prijedlozima amandmana i amandmanima na arhivske zakone njemačkih pokrajina (s posebnim osvrtom na Hessen), u okviru dugogodišnje rasprave stručne javnosti o neophodnim promjenama pravnog okvira zbog preuzimanja gradiva u elektroničkom obliku, budući da se postojeći zakoni još uvijek isključivo bave zapisima na papiru. Pitanjima znanstvene i informacijske slobode na primjeru spomenutog bavarskog arhivskog zakona, u odnosu na zaštitu osobnih i ostalih podataka pohranjenih u elektroničkom obliku (vjerodostojnost i cjelovitost gradiva, zahtjevi za smanjivanjem vremenskog roka ograničavanja dostupnosti gradiva s 30 na 10 godina), bavi se i Gerhard Hetzer.

U tom smislu, o radu Michaela Kloepfera, profesora prava na Sveučilištu Humboldt u Berlinu, koji je 2002. objavio Nacrt zakona o slobodi pristupa informacijama za Saveznu Republiku Njemačku, a 2007. godine Nacrt saveznog arhivskog zakona, izvješćuje Udo Schäfer te ističe da zahtjevi za izmjenama arhivskih državnih i pokrajinskih zakona izrađenih u razdoblju 1987-1997, zbog nerijetko sukobljenih načela dostupnosti i zaštite (osobnih) podataka, postaju sve glasniji i za posljedicu bi, na temelju načela slobodnog pristupa podacima javne vlasti, mogli imati ukidanje opće tajnosti zapisa i modernizaciju odgovarajuće grane pravosuđa.

Istu temu (odnos arhivski zakoni - zakoni o slobodnom pristupu informacijama - vjerodostojnost i cjelovitost elektroničkoga gradiva), na primjeru njemačkog Saveznog arhivskog zakona, obrađuje i Hartmut Weber.

Pregled austrijskog arhivskog zakonodavstva od 1918. godine do danas daje Fritz Koller, uz napomenu da se Austrija, što se tiče donošenja arhivskih zakona i centralizacije arhivske službe, nalazi negdje na pola puta (državni su arhivi u nadležnosti saveza, a pokrajinski u nadležnosti pokrajina). Godine 2000. proglašen je Savezni arhivski zakon, a u razdoblju 1997-2008. i četiri pokrajinska (Koruška 1997, Beč 2000, Gornja Austrija 2003, Salzburg 2008). U preostalim pet pokrajina (Gradišće, Do-

nja Austrija, Štajerska, Tirol i Vorarlberg) radi se na izradi odgovarajućih nacрта (uzimajući u obzir problematiku dostupnosti gradiva, zaštite podataka i preuzimanja gradiva u elektroničkom obliku).

U **svesku 91 iz 2009. godine** Peter Wiegand piše o povijesnom razvitku korisničke službe na primjeru Glavnog državnog arhiva Saske 1834-1945, Klaus Neitman o prijedlogu uvođenju načela provenijencije u pruske državne arhive iz godine 1884, Joachim Lilla o upravnoj povijesti pruskih državnih ministarstava neposredno prije njihovog ujedinjenja s njemačkim ministarstvima 1934-1935, Holger Berwinkel o saskim sudskim zapisnicima od 15. st. do 1856, u kojima prevladavaju zemljišni, ostavinski i skrbnički predmeti, Joachim Kemper o novim smjericama (2009) državnih bavorskih arhiva za izradu regesta isprava. Adelheid Krahl predstavlja virtualni arhiv europskih isprava Monasterium.net s obzirom na mogućnosti prezentacije i obrade zbirke isprava, Juraj Šedivý donosi kratki pregled projekata digitalizacije u Češkoj, Slovačkoj i Mađarskoj, dok Danijel Peter analizira razloge smanjenja broja korisnika u francuskim arhivima (*on-line* pristup arhivskom gradivu, preustroj sveučilišta kojim se smanjuje opseg studentskih istraživanja, postojanje genealoških društava koji besplatno ili uz određenu naknadu obavljaju istraživanja). Slijede prilozi Yusufa Sarinaya o aktivnostima i nadležnostima ministarstva vanjskih poslova Osmanskog Carstva na temelju sačuvanih arhivskih fondova, Milene Todorakove o izdanjima i izdavačkoj politici bugarske državne agencije „Arhivi“ (Džrždavna Agencija „Archivi“), Petera Moldovana o povijesti gradskih arhiva Erdelja (Sibiu, Bistrița, Brașov) i Andree Pie Kölbl o nastanku specijalnih arhiva književnih rukopisa i korespondencije (Weimar, Marbach, Književni arhiv Monacensia u Münchenu).

Danijela Marjanić

Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs, 53(2009), 54(2010)

Svezak iz 2009. godine, u skladu s tradicijom časopisa, donosi 20 članaka raznolike povijesne tematike, čiji su se autori u svom istraživanju koristili izvorima Austrijskog državnog arhiva. Zdislava Röhsner piše o Ferdinandu Bonaventuri von Harrachu (1636-1707), jednom od vodećih diplomata i političara u doba careva Leopolda I. i Josipa I. Katharina Arnegger na primjeru političkog uspona i pada grofa Sinzenborfa ukazuje na problematiku utjecaja starijih i uglednih savjetnika na neiskusne vladare. Walter Leitsch upozorava na važnost gradiva Austrijskog kućnog, dvorskog i državnog arhiva za austrijske susjede, u ovom slučaju Poljsku u razdoblju 16-18. st., a istu temu obrađuje i Jerzy Gaul, ali za razdoblje 1772-1918, obuhvaćajući gradivo svih austrijskih državnih i privatnih, uglavnom crkvenih arhiva. Júlia Papp piše o Lajosu Goróu von Agyaglaveu, koji je kao ugarski plemić i časnik austrijske vojske provodio arheološka istraživanja u Dalmaciji i Italiji i time početkom 19. st. bio tipičan predstavnik mnogojezičnog i višenacionalnog Habsburškog Carstva. Martin Prieschl opisuje jedan od malobrojnih izvora o životu Mozarta iz knjižnice Gornjoaustrijskog zemaljskog muzeja u Linzu, kojeg javnost i stručnjaci uporno ignoriraju. Michael Chvojka analizira politiku kneza Metternicha prema tisku u predožujskom razdoblju 1848. godine, a o poljskim domoljubima koji su između 1835. i 1847. bili poslani u zatvorsku tvrđavu Kufstein, piše Thomas Szubert. Stefan Ciara bavi se financijskim